

ՀԵԼՍԻՆԿՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԱՍԱՍԲԼԵԱՅԻ
ՎԱՆԱԶՈՐԻ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿ

OPEN SOCIETY
FOUNDATIONS

ՏԵՂԵԿԱՆՔ

2022 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈՒՆՎԱՐ-ՀՈՒՆԻՍ ԱՄԻՍՆԵՐԻՆ

ՀՀ ԵՎ ԱՀ /ԼՂ/ ԶԻՆՎԱԾ ՈՒԺԵՐՈՒՄ

ՄԱՀԱՑՈՒԹՅԱՆ ԴԵՊՔԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

ՎԱՆԱԶՈՐ

2022

Հեղինակներ՝ Արմինե Մադիկյան

Նազելի Մովսեսյան

Խմբագիր՝ Արթուր Մաքունց

Սույն տեղեկանքը պատրաստվել է Բաց հասարակության հիմնադրամների ֆինանսական աջակցությամբ:

Սույն տեղեկանքի մեջ արտահայտված տեսակետները, մեկնաբանություններն ու եզրակացությունները հեղինակներինն են և հնարավոր է, որ չհամապատասխանեն ֆինանսավորող կազմակերպության տեսակետներին:

ԱՍՓՈՓ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

ՀՔԱ Վանաձորի գրասենյակը (այսուհետ նաև՝ Կազմակերպություն) ներկայացնում է **2022 թվականի հունվար-հունիս** ամիսներին Հայաստանի Հանրապետության (ՀՀ) և Արցախի Հանրապետության/Լեռնային Ղարաբաղի (ԱՀ/ԼՂ) զինված ուժերում զինճառայողների մահվան դեպքերի վերաբերյալ տվյալները, որոնք հավաքագրվել են զանգվածային լրատվամիջոցներով և պաշտոնական աղբյուրներով տարածված տեղեկությունների, ինչպես նաև Կազմակերպության կողմից պաշտոնական կառույցներին (ՀՀ պաշտպանության նախարարություն, ՀՀ գլխավոր դատախազություն, ՀՀ քննչական կոմիտե) ուղղված տեղեկատվության հարցումների պատասխանների հիման վրա:

Կազմակերպության կողմից ամփոփած տեղեկությունների համաձայն՝ 2022 թ. հունվար-հունիս ամիսների ընթացքում ՀՀ և ԱՀ/ԼՂ զինված ուժերում գրանցվել է 30 զինճառայողի մահվան դեպք:

Նշենք, որ Կազմակերպությանը պաշտոնական այլ աղբյուրից հայտնի է դարձել ավտովթարի հետևանքով ՀՀ ԱԱԾ սահմանապահ զորքերի մեկ զինճառայողի մահվան դեպքի մասին: Սույն դեպքը ներառված չէ մահվան դեպքերի ընդհանուր թվի մեջ, քանի որ նախկինում Կազմակերպությունը ՀՀ ԱԱԾ ՍԾ զորքերի զինճառայողների մահվան դեպքերի թվի վիճակագրություն չի վարել:

Մահվան 30 դեպքերի պատճառներն են.

- 9-ը՝ հրադադարի ռեժիմի խախտում,
- 7-ը՝ ավտովթար,
- 7-ը՝ առողջական խնդիրներ,
- 4-ը՝ ինքնասպանություն կամ ինքնասպանության հասցնել,
- 2-ը՝ սպանություն (1-ը՝ ԶՕԿ, 1-ը՝ սպանություն այլ անձի կողմից՝ ճառայության հետ չկապված),
- 1-ը՝ դժբախտ պատահար (հոսանքահարում):

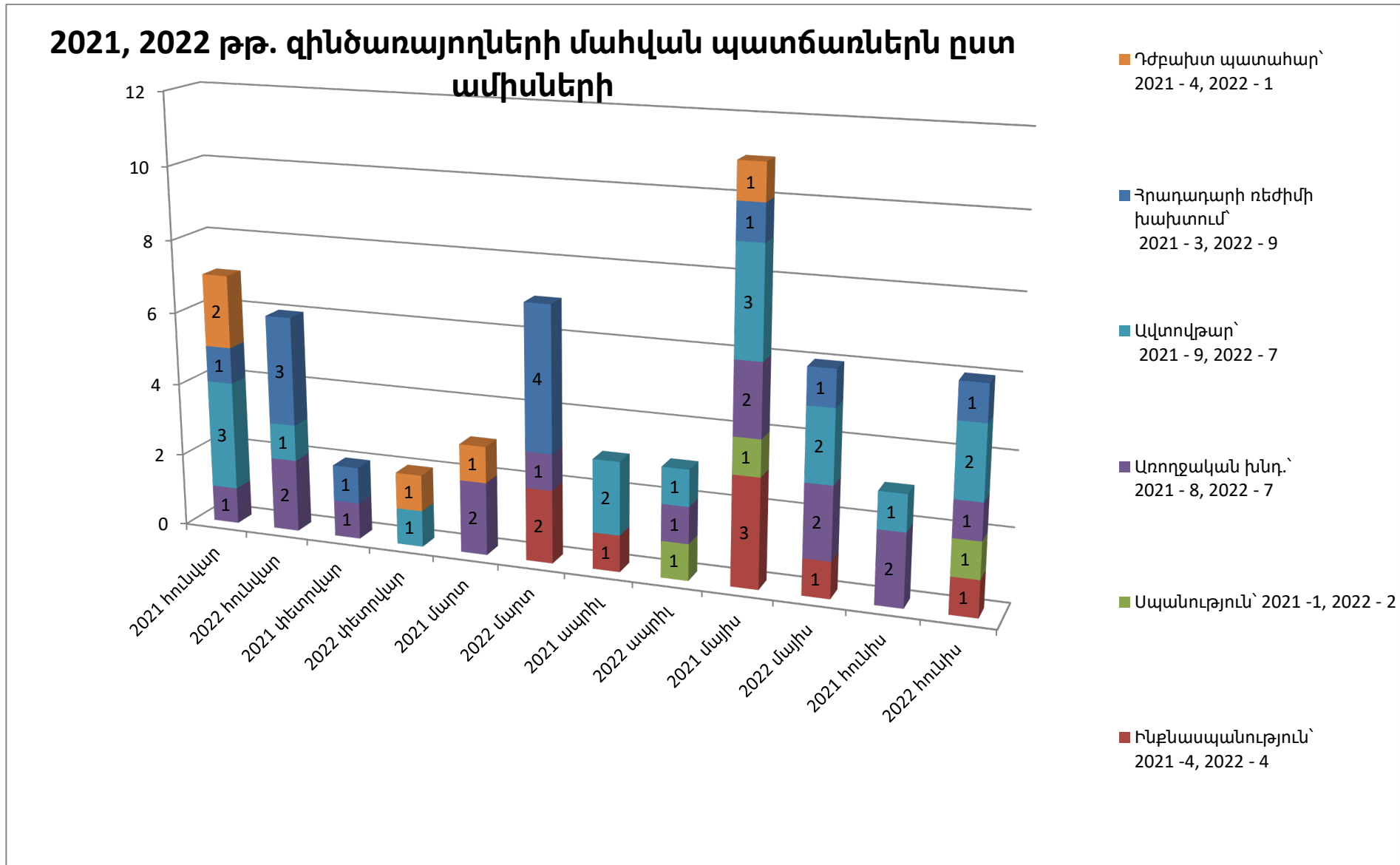
2021 թ. հունվար-հունիս ժամանակահատվածում գրանցվել է ՀՀ և ԱՀ/ԼՂ զինված ուժերի 29 զինճառայողի մահվան դեպք, որից

- 9-ը՝ ավտովթարի,
- 8-ը՝ առողջական խնդիրների հետևանքով են,
- 4-ը՝ դժբախտ պատահարի (1-ը՝ ձնահյուսի, 1-ը՝ կայծակնահարման, 1-ը՝ ծառի տապալման, 1-ը մեքենան նորոգելիս դետալը հարվածելու հետևանքով),
- 4-ը՝ ինքնասպանության,
- 3-ը՝ հրադադարի ռեժիմի խախտման,
- 1-ը՝ սպանության (ԶՕԿ):

Նկատենք, որ 2022 թվականի առաջին կիսամյակում սպանության եւ ինքնասպանության դեպքերը 6-ն են, իսկ նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածում՝ 5-ը:

Գծապատկեր 1-ում ներկայացված է ՀՀ և ԱՀ/ԼՂ զինված ուժերում 2021 և 2022 թթ. հունվար-հունիս ամիսներին մահացած զինճառայողների թիվն ըստ պատճառների և ամիսների:

Գծապատկեր 1. ՀՀ և ԱՀ/ԼՂ զինված ուժերում 2021 և 2022 թթ. հունվար-հունիս ամիսներին մահացած զինծառայողների թիվն ըստ պատճառների և ամիսների

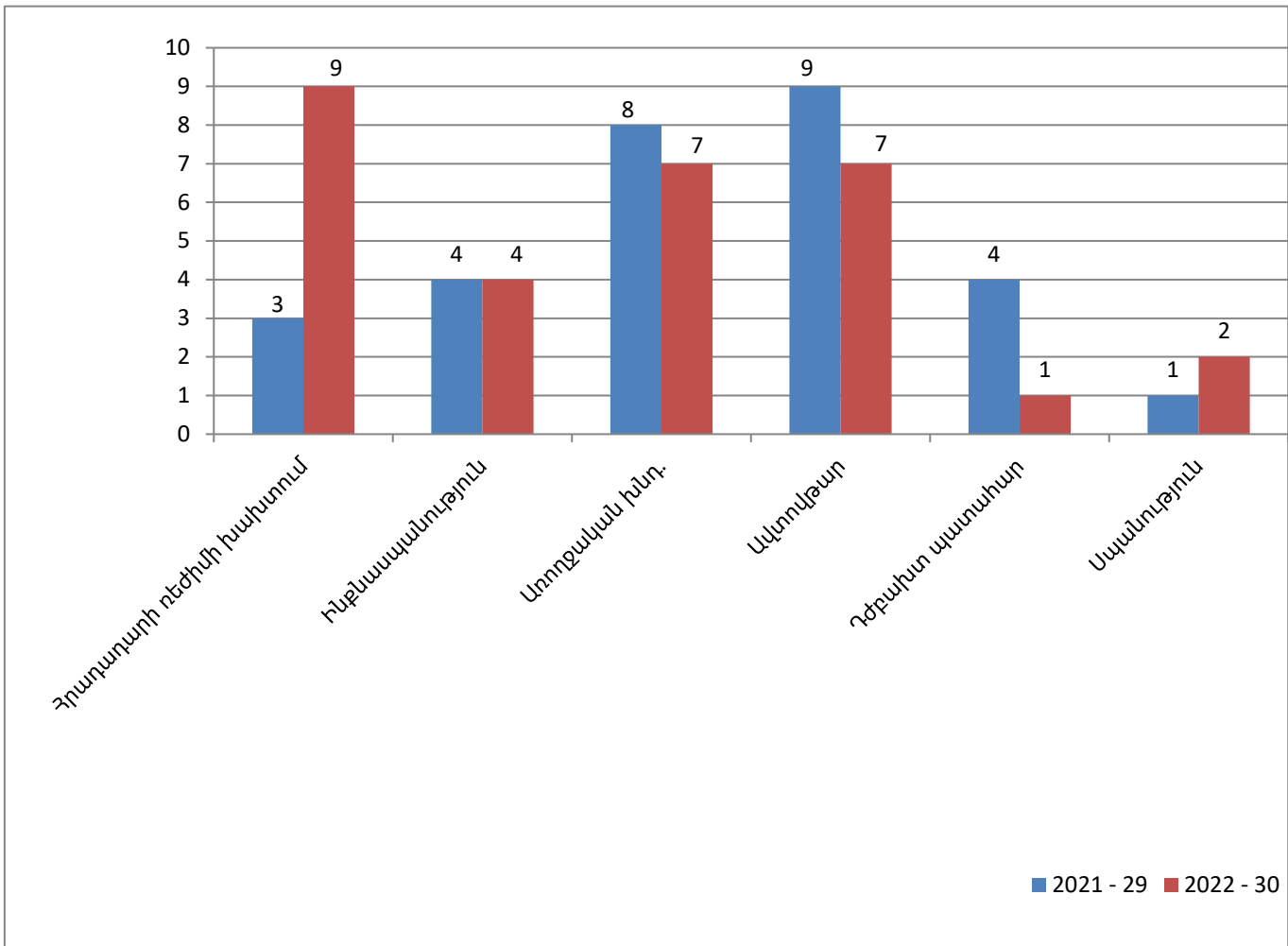

Համեմատելով 2021 և 2022 թթ. հունվար-հունիս ամիսներին մահվան դեպքերի պատճառները՝ արձանագրում ենք, որ 2022 թվականին կտրուկ աճել են (6-ով) հրադադարի ռեժիմի խախտման հետևանքով մահվան դեպքերը,

Միաժամանակ պետք է նշել, որ *առողջական խնդիրների և դժբախտ պատահարների* հետևանքով մահվան դեպքերը նվազել են 2022 թվականին:

Նշենք, որ թեև նախորդ տարվա համեմատ ինքնասպանության դեպքերի թիվը մնացել է անփոփոխ, սակայն ինքնասպանությունների եւ սպանությունների հետևանքով մահվան դեպքերի ընդհանուր թիվը ավելացել է 1-ով (*տե՛ս գծապատկեր 2*):

Գծապատկեր 2. 2021 և 2022 թթ. հունվար - հունիս ամիսներին ՀՀ և ԱՀ/ԼՂ զինված ուժերում մահացության դեպքերն ըստ պատճառների

Նշենք, որ 2022 թ. արձանագրված մահացության դեպքերից մարտական պայմաններում՝ **հրադադարի ռեժիմի խախտման** հետևանքով արձանագրվել է դեպքերի **30 %-ը**, իսկ **70 %-ը** արձանագրվել է **ոչ մարտական պայմաններում**, մասնավորապես՝ 23 %-ը ավտովթարի հետևանքով, 23 %-ը առողջական խնդիրների, 13 %-ը ինքնասպանության, 7 %-ը՝ սպանության, 3 %-ը՝ ղեկավար պատահարի:

Հատկանշական է, որ ինքնասպանության հետևանքով չորս մահվան դեպքերից երկուսը տեղի են ունեցել գրեթե նույն ժամանակահատվածում մեկ օրվա տարբերությամբ՝ մարտի 16-ին և 17-ին: Նշենք, որ ինքնասպանության հետևանքով մահացության դեպքերի

նման հաճախականություն գրանցվել էր նաև 2020 թ. փետրվարին, երբ 4 օրվա ընթացքում արձանագրվեց 3 զինձառայողի ինքնասպանության դեպք:

Ինքնասպանության դեպքերի նման վիճակագրությունը, ինչպես նախկինում, այժմ ևս շարունակում է մնալ մտահոգիչ:

Ինքնասպանություն որակված դեպքերից մեկին անդրադառնանք առանձին: Այսպես, 2022 թ. ինքնասպանություն գործած զինձառայողներից մեկը, ըստ ՀՀ ՊՆ և ՀՀ դատախազության կողմից Կազմակերպությանը տրամադրված տվյալների, վարժական հավաքների գորակոչված պահեստագորային զինձառայող է, ով 2022 թ. մայիսի 20-ին «փսիխոտիկ խանգարում?» ախտորոշմամբ ընդունվել է հոսպիտալի հոգեբուժական բաժանմունք, ապա մոտ երկու շաբաթ անց՝ հունիսի 1-ին «Ալկոհոլային էնցեֆալոպաթիա» ախտորոշմամբ տեղափոխվել ՀՀ ԱՆ նարկոդիսպանսեր և ութ օր անց՝ հունիսի 9-ին ինքնասպանություն է գործել՝ ցած նետվելով նույն կլինիկայի 3-րդ հարկից:

Ակնհայտ է, որ մինչ վարժական հավաքներին անձանց ներգրավելը, ՀՀ պաշտպանության նախարարության համապատասխան ստորաբաժանումները չեն իրականացնում պահեստագորայինների առողջական վիճակի պատշաճ և համալիր բուժզննություն, որի մասին նրանք պարբերաբար հայտնել են Կազմակերպությանը 2020 թ. պատերազմական գործողությունների մեկնարկից սկսած մինչ օրս:

2022 թ. առաջին կիսամյակի ընթացքում ՀՀ կառավարության կողմից չորս անգամ հայտարարվել են վարժական հավաքներ: Մասնավորապես՝ առաջին անգամ եռամսյա վարժական հավաքներ անցկացվել են 2022 թ. հունվարի 15-ից մինչև ապրիլի 15-ը ժամանակահատվածում¹, երկրորդ անգամ՝ 2022 թ. ապրիլի 1-ից մինչև հունիսի 30-ը ժամանակահատվածում², երրորդ անգամ՝ 2022 թ. ապրիլի 15-ից մինչև հունիսի 15-ը՝ ժամանակահատվածում³, և չորրորդ անգամ՝ հայտարարվել են եռամսյա վարժական հավաքներ 2022 թ. օգոստոսի 1-ից մինչև հոկտեմբերի 30-ը ընկած ժամանակահատվածում⁴:

¹ <https://www.arlis.am/DocumentView.aspx?DocID=159525>

² <https://www.arlis.am/DocumentView.aspx?DocID=160890>

³ <https://www.arlis.am/DocumentView.aspx?DocID=160867>

⁴ <https://www.arlis.am/DocumentView.aspx?DocID=164587>

Նշենք, որ ՀՀ-ում սկսեցին պարբերաբար վարժական հավաքներ անցկացվել 2021 թ-ից: Մասնավորապես՝ 2021 թ. օգոստոսի 18-ին հայտարարվեց պահեստագործի առաջին խմբի առաջին կարգում հաշվառված շարքային, ենթասպայական և սպայական կազմերի պահեստագործայինների վարժական հավաքներ՝ երեք ամիս ժամկետով՝ 2021 թվականի օգոստոսի 25-ից մինչև նոյեմբերի 25-ը:⁵ 2021 թ. սեպտեմբերի 3-ին Կառավարության որոշմամբ հայտարարվեցին⁶ պահեստագործի առաջին խմբի առաջին կարգում հաշվառված շարքային, ենթասպայական և սպայական կազմերի պահեստագործայինների վարժական հավաքներ երեք ամիս ժամկետով՝ 2021 թ. սեպտեմբերի 15-ից մինչև դեկտեմբերի 15-ը⁷: 2021 թ. նոյեմբերի 18-ին հայտարարվեցին պահեստագործի առաջին խմբի առաջին կարգում հաշվառված շարքային, ենթասպայական և սպայական կազմերի պահեստագործայինների վարժական հավաքներ՝ մեկ ամիս ժամկետով՝ 2021 թվականի նոյեմբերի 19-ից մինչև դեկտեմբերի 19-ը⁸:

Ի դեպ, 2021 թ. ապրիլի 19-ին փոփոխություն կատարվեց «Զինվորական ծառայության և զինծառայողի կարգավիճակի մասին» ՀՀ օրենքի⁹ 57-րդ հոդվածում¹⁰: Մասնավորապես՝ պահեստագործի առաջին խմբում հաշվառվածների սահմանային տարիքը շարքային, կրտսեր ենթասպայական և ավագ ենթասպայական կազմերի պահեստագործայինների համար սահմանված էր մինչև 48 տարեկանը, որը փոխարինվեց 53 տարեկանով, իսկ պահեստագործի երկրորդ խմբում հաշվառվածների համար 50 տարեկանը փոխարինվեց 53 տարեկանով, համապատասխանաբար առաջին խմբի կրտսեր սպայական կազմի պահեստագործայինների համար սահմանված 50 տարեկանը փոխարինվեց 55-ով, երկրորդ խմբի համար 52 տարեկանը փոխարինվեց 57-ով, առաջին խմբի ավագ սպայական կազմի «մայոր» և «փոխգնդապետ» զինվորական կոչումներ ունեցող պահեստագործայինների համար 55 տարեկանը փոխարինվեց 58-ով, երկրորդ խմբի համար 58 տարեկանը փոխարինվեց 60-ով, առաջին խմբի ավագ սպայական կազմի «գնդապետ» զինվորական կոչում ունեցող պահեստագործայինների համար 58 տարեկանը փոխարինվեց 60-ով, երկրորդ խմբի համար 60 տարեկանը փոխարինվեց 63-ով:

⁵ <https://e-gov.am/gov-decrees/item/36751/>

⁶ <https://www.e-gov.am/gov-decrees/item/34698/>

⁷ <https://www.e-gov.am/gov-decrees/item/36820/>

⁸ <https://www.arlis.am/DocumentView.aspx?DocID=157784>

⁹ <https://www.arlis.am/DocumentView.aspx?DocID=164987>

¹⁰ <https://www.arlis.am/DocumentView.aspx?docid=152084>

Դեռևս 2021 թ-ին վարժական հավաքների կազմակերպման և անցկացման ընթացում առաջացան մի շարք խնդիրներ ոչ միայն կազմակերպական գործընթացի, այլև պահեստազորայինների անվտանգության ապահովման հետ կապված: Մասնավորապես՝ 2021 թ-ին մեկ պահեստազորայինի մահվան դեպքը որակվեց որպես «մարտական հերթապահություն կամ մարտական ծառայություն կրելու կանոնների խախտում, որը առաջացրել է ծանր հետևանքներ»: Զինծառայողը մահացել էր ծառայակցի կողմից արձակված գնդակից, իսկ մյուս ծառայակիցը ստացել էր մարմնական վնասվածք:

Ակնհայտ է, որ վարժական հավաքների կազմակերպման և անցկացման փուլում ՀՀ պաշտպանության նախարարությունը և համապատասխան ստորաբաժանումները պատշաճ կերպով պետք է ուշադրություն դարձնեն ինչպես պահեստազորայինների առողջական վիճակի համալիր գննությանը, այնպես էլ զինվորական ծառայությանն ընդգրկվելու համար պատշաճ կարողությունների ուսուցմանը, պատրաստվածությանը, զինծառայողների անվտանգության պահպանմանն ուղղված միջոցներին, որոնք հանգեցնում են նման իրավիճակի, երբ զինծառայողները մահանում են կամ ծառայակիցների կողմից մարտական ծառայության կանոնների խախտման, կամ որևէ պատճառով ինքնասպանություն գործելու հետևանքով:

Նշենք, որ ՀՀ կառավարության 2018 թ ապրիլի 12-ի թիվ 405-Ն որոշման 49-րդ կետը¹¹ սահմանում է, որ վարժական հավաքների կանչվելիս «...զինկոմիսարիատների կամ ամբուլատոր-պոլիկլինիկական հաստատության գորակոչային բժշկական հանձնաժողովները տարածքային զինվորական կոմիսարի կարգադրությամբ իրականացնում են պահեստազորում հաշվառված զինապարտների բժշկական փորձաքննությունը»:

Նույն որոշման 50-րդ կետով սահմանվում է, որ «Պահեստազորում հաշվառված զինապարտները ռազմաբժշկական հաստատություններում փորձաքննվում են ըստ ցանկի I, II, III, IV սյունակների (պայմանավորված զինվորական կոչումով և ռազմահաշվառման մասնագիտությամբ)՝ վիրաբույժի, թերապևտի, սրտաբանի, նյարդաբանի, հոգեբույժի, ակնաբույժի, օտոլարինգոլոգի և այլ մասնագետ բժիշկների կողմից: Անցկացվում են

¹¹ <https://www.arlis.am/documentview.aspx?docID=145415>

կրծքավանդակի օրգանների ֆյուռոքոզաֆիկ հետազոտություն, արյան և մեզի անալիզ ԷՄԳ հետազոտություն, չափվում է նաև ներակնային ճնշումը»:

Որոշման 50-րդ կետով սահմանվում է, որ «մինչև փորձաքննությունն սկսվելը, զինկոմիսարիատը փորձաքննվողների տվյալները ճշտելու համար հոգեբուժական, հակատուբերկուլյոզային, մաշկավեներոլոգիական դիսպանսերներից և նարկոլոգիական հաստատություններից պահանջում է հաշվառման վերցված անձանց անվանացուցակները, ինչպես նաև աշխատանքի վայրից կամ ուսումնական հաստատությունից՝ բնութագրեր: Այս փաստաթղթերը, իսկ սպայական կազմի և ենթասպաների համար նաև անձնական գործերը, զինկոմիսարիատն ուսումնասիրման է ներկայացնում բժշկական հանձնաժողովին»:

Որոշման 53-րդ կետի համաձայն՝ «եթե բժիշկները դժվարանում են վերջնականորեն գնահատել զինապարտի առողջական վիճակը, ապա նա հետազայում ամբուլատոր կամ ստացիոնար հետազոտման է ուղարկվում համապատասխան բուժհաստատություն՝ հետազոտական արդյունքների հիման վրա զինկոմիսարիատի բժշկական հանձնաժողովում բժշկական փորձաքննություն անցնելու համար»:

Որոշման 53-րդ կետի համաձայն՝ «եթե զինապարտը բժշկական փորձաքննության ժամանակ ճանաչվել է բուժման կարիք ունեցող, ապա զինվորական կոմիսարը նրան ուղարկում է համապատասխան բուժհիմնարկ: Բուժման ավարտից հետո զինապարտը ենթարկվում է կրկնակի փորձաքննության տվյալ զինկոմիսարիատի բժշկական հանձնաժողովում»:

Նշենք, որ 2022 թ. մահվան դեպքերի մեծ մասը տեղի է ունեցել

●**մարտին՝** 7 դեպք, որից 4-ը հրադադարի ռեժիմի խախտման, 2-ը՝ ինքնասպանության, 1-ը՝ առողջական խնդիրների պատճառով,

●**հունվարին** արձանագրված 6 մահվան դեպքերից 3-ը հրադադարի ռեժիմի խախտման հետևանքով են, 2-ը՝ առողջական խնդիրների, 1-ը՝ ավտովթարի,

●**մայիսին** արձանագրված 6 մահվան դեպքից 2-ը՝ առողջական խնդիրների հետևանքով է, 2-ը ավտովթարի, 1-ը հրադադարի ռեժիմի խախտման, 1-ը՝ ինքնասպանության,

● **հունիսին** արձանագրված 6 մահվան դեպքից 2-ը՝ ավտովթարի հետևանքով է, 1-ը հրադադարի ռեժիմի խախտման, 1-ը ինքնասպանության, 1-ը՝ սպանության, 1-ը առողջական խնդիրների,

● **ապրիլին** արձանագրված 3 մահվան դեպքերից 1-ը սպանության հետևանքով է (ծառայակցի կողմից զենքի օգտագործման կանոնների խախտման), 1-ը՝ ավտովթարի, 1-ը առողջական խնդիրների,

● **փետրվարին** արձանագրված 2 մահվան դեպքից 1-ը դժբախտ պատահարի հետևանքով է, 1-ը՝ ավտովթարի:

2022 թ. հունվար-հունիս ամիսներին մահացած 30 զինծառայողներից միայն 12-ի մահվան մասին է տարածվել **պաշտոնական հաղորդագրություն**, 1 դեպքի մասին տեղեկություն է տարածվել միայն **զանգվածային լրատվամիջոցներով**, 1 դեպքի մասին ՋԼՄ տարածած տեղեկությունը **հաստատվել** է ՊՆ և գլխավոր դատախազության կողմից, սակայն պաշտոնական հաղորդագրություն այդ դեպքի մասին այդպես էլ չի տարածվել: Մյուս **16** դեպքերի մասին տեղեկություն ընդհանրապես **չի տարածվել**:

Նկատենք, որ նույնիսկ այն դեպքերում, երբ զինծառայողի մահը դատախազության կողմից համարվել է զինվորական ծառայության հետ կապված, միևնույն է այդ մասին պաշտոնական տեղեկատվություն չի տարածվել. կա այդպիսի՝ առողջական խնդիրների հետևանքով մեկ մահվան դեպք:

Ի դեպ, որպես կանոն, առողջական խնդիրների (հիվանդության) և ավտովթարի հետևանքով զինծառայողների մահվան դեպքերի վերաբերյալ պաշտոնական հաղորդագրություն չի տարածվում:

2022 թ-ին մահացած 30 զինծառայողներից, **12-ը՝ պայմանագրային** զինծառայողներ են, **9-ը՝ պարտադիր ժամկետային**, **7-ը՝ սպա**, **1-ը ենթասպա**, **1-ը պահեստագորային**:

Համեմատության համար նշենք, որ 2021 թ-ի մահացած 29 զինծառայողներից **16-ը** եղել է **պայմանագրային** զինծառայող, **7-ը՝ պարտադիր ժամկետային զինծառայող**, **3-ը՝ սպա**, **1-ը՝ ենթասպա**, **1-ը՝ պահեստագորային**, **1-ը՝ պահեստագորի սպա**:

Ինչպես տեսնում ենք, 2022 թ. պարտադիր ժամկետային զինծառայողների մահացության դեպքերի թիվն ավելացել է 29 %-ով, սպաներինը՝ ավելի քան կրկնակի անգամ:

Զինծառայողների մահվան դեպքերի պատճառներն ըստ զինծառայության տեսակի կամ զինծառայողի կարգավիճակի

Դիտարկելով զինված ուժերում մահվան դեպքերն ըստ պատճառների և մահացած զինծառայողների ծառայության տեսակի՝ արձանագրում ենք, որ.

Ժամկետային զինծառայողների շրջանում մահացության պատճառներն են

- **հրադադարի ռեժիմի խախտում** (5 դեպք),
- **ինքնասպանություն** (3 դեպք),
- **սպանություն** (1 դեպք):

պայմանագրային զինծառայողների մահացության պատճառներն են

- **ավտովթար** (4 դեպք),
- **առողջական խնդիրներ** (4 դեպք),
- **հրադադարի ռեժիմի խախտում** (3 դեպք),
- **սպանություն** (1 դեպք):

սպաների մահվան պատճառներն են

- **առողջական խնդիրներ** (3 դեպք),
- **ավտովթար** (2 դեպք),
- **հրադադարի ռեժիմի խախտում** (1 դեպք),
- **դժբախտ պատահար** (1 դեպք):

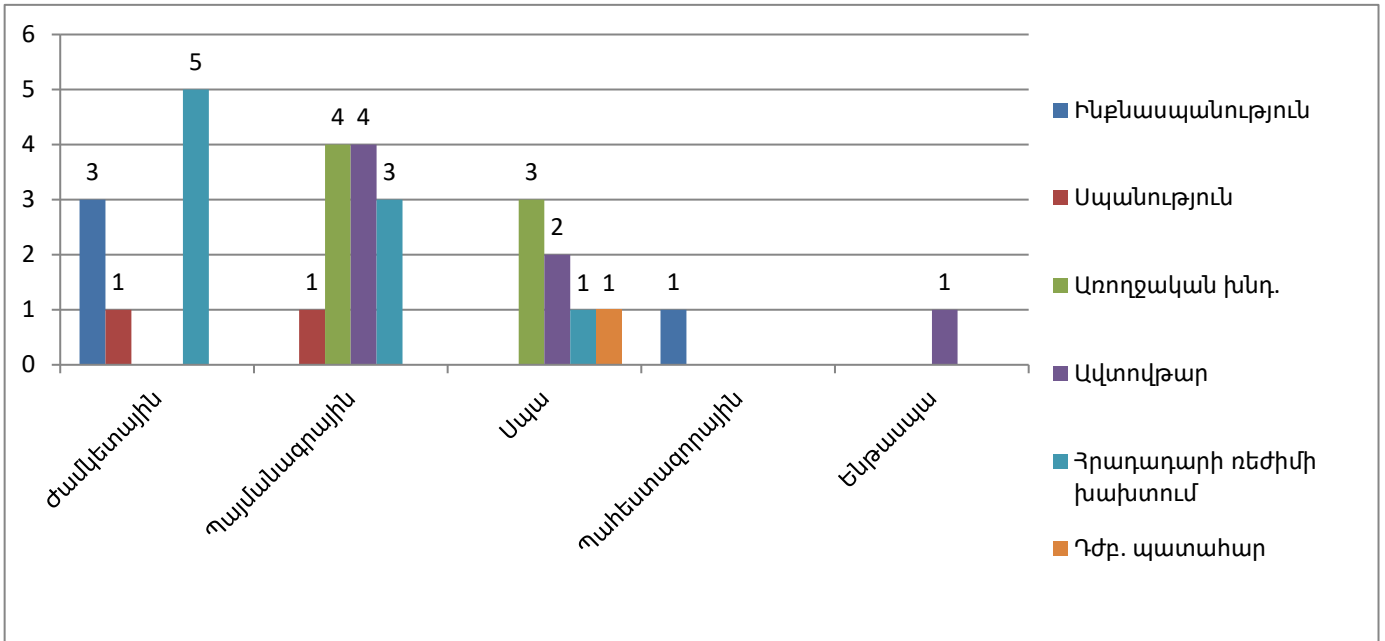
1 ենթասպայի մահվան պատճառն է ավտովթարը:

1 պահեստագորային զինծառայողի մահվան պատճառն է ինքնասպանությունը:

Այսպիսով, 2022 թ-ին **հրադադարի ռեժիմի խախտման** հետևանքով մահացության դեպքեր արձանագրվել են **թե ժամկետային, թե պայմանագրային զինծառայողների, թե սպաների** շրջանում, **առողջական խնդիրների** հետևանքով մահացության դեպքեր արձանագրվել են **պայմանագրային զինծառայողների ու սպաների** շրջանում, **ավտովթարի** հետևանքով՝ **պայմանագրային զինծառայողների, սպաների և ենթասպաների**

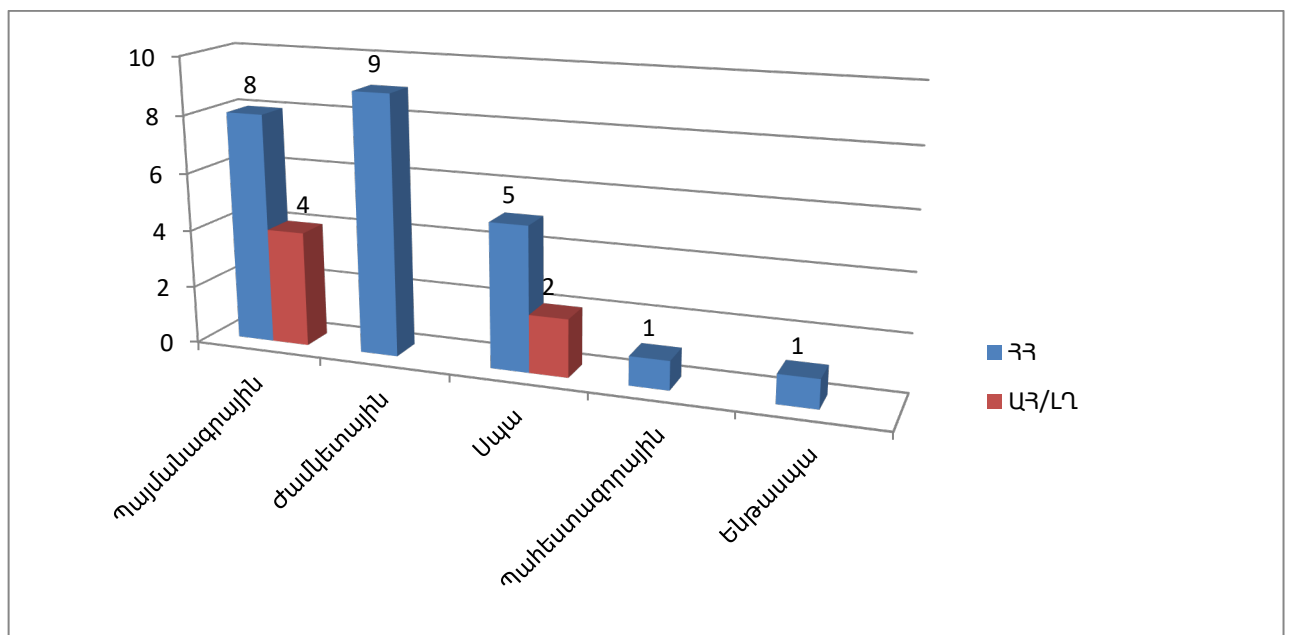
շրջանում, դժբախտ պատահարի հետևանքով՝ միայն սպաների շրջանում, իսկ ինքնասպանության հետևանքով մահվան դեպքեր՝ միայն ժամկետային և պահեստագորային զինձառայողների շրջանում (տե՛ս գծապատկեր 3):

Գծապատկեր 3. 2022 թ. հունվար-հունիս ամիսներին ՀՀ և ԱՀ/ԼՂ զինված ուժերում մահացած զինձառայողների ծառայության տեսակն ըստ մահվան պատճառների

Մահացության 30 դեպքերից 24-ը տեղի է ունեցել ՀՀ տարածքում, 6-ը՝ ԱՀ/ԼՂ տարածքում (տե՛ս գծապատկեր 4):

Գծապատկեր 4. 2022 թ. հունվար – հունիս ամիսներին ՀՀ և ԱՀ/ԼՂ զինված ուժերում մահացած զինձառայողների թիվն ըստ մահվան դեպքերի տարածքների

***Զինվորական ծառայության հետ կապված և չկապված դասակարգված
մահացության դեպքեր***

ՀՀ զինվորական կենտրոնական դատախազության կողմից Կազմակերպությանը տրամադրվել է 30 զինծառայողի մահվան դեպքի մասին տեղեկություն, որոնցից 14-ը համարվել է զինվորական ծառայության հետ կապված, 16-ը՝ չկապված:

Ի դեպ, Կազմակերպությանը այլ պաշտոնական աղբյուրից հայտնի է դարձել ծառայության հետ չկապված ավտովթարի հետևանքով ԱԱԾ սահմանապահ զորքերի մեկ զինծառայողի մահվան մասին, որի վերաբերյալ չի տեղեկացվել դատախազության կողմից:

Նշենք, որ դատախազության կողմից ծառայության հետ չկապված դասակարգված մահացության 16 դեպքերից

- 4-ի դեպքում (3-ը առողջական խնդիրների հետևանքով, 1-ը՝ դժբախտ պատահարի) զինծառայողները գտնվել են տանը կամ ազատ հերթափոխում,

- 5 դեպքում զինծառայողները գտնվել են այլ անձի վարած մեքենայում որպես ուղևոր,

- 1 դեպքում զինծառայողը վթարի է ենթարկվել սեփական մեքենայով՝ ընտանիքի հետ,

- 1 դեպքում պահեստագորային զինծառայողը ինքնասպանություն է գործել՝ նետվելով բժշկական կենտրոնի լուսամուտից,

- 5 դեպքում զինծառայողները մահացել են բժշկական կենտրոնում: Սույն դեպքերում չի մասնավորեցվում, թե արդյոք զինծառայողները գտնվել են ազատ հերթափոխում, թե ոչ:

ՀՀ քննչական կոմիտեի (ՔԿ) կողմից Կազմակերպությանը տրամադրվել են միայն այն 14 զինծառայողների մահվան դեպքերի վերաբերյալ տեղեկությունները, որոնց կապակցությամբ ՀՀ ՔԿ զինվորական քննչական գլխավոր վարչության ստորաբաժանումներում իրականացվում է մինչդատական քրեական վարույթ:

ՀՀ ՔԿ կողմից Կազմակերպությանը տրամադրված տվյալներով՝ 14 զինծառայողների մահվան դեպքերը համարվել են զինվորական ծառայության հետ կապված:

Նկատենք , որ ՀՀ քննչական կոմիտեի կողմից Կազմակերպությանը չեն տրամադրել զինծառայողների անունների, ծառայության տեսակի, դեպքերի տարածաշրջանի վերաբերյալ տվյալներ:

Ի դեպ, 2021 թվականի հուլիս ամսից հետո Կազմակերպության կողմից ՀՀ ՔԿ ուղարկված գրություններին ի պատասխան տրամադրվում է միայն հայցվող տեղեկությունների մի մասը:

ՀՀ պաշտպանության նախարարությունը ՀՔԱ Վանաձորի գրասենյակի հարցմանն ի պատասխան հայտնել է 2022 թ. հունվար - հունիս ամիսներին մահացած զինծառայողների միայն թիվը: Զինծառայողների անունների, ծառայության տեսակի, մահվան պատճառների վերաբերյալ տվյալների տրամադրումը ՀՀ ՊՆ կողմից մերժվել է՝ համարելով դրանք գաղտնի՝ համաձայն «Անձնական տվյալների պաշտպանության մասին» ՀՀ օրենքի 26-րդ հոդվածի դրույթների և «Տեղեկատվության ազատության մասին» ՀՀ օրենքի 8-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետի պահանջների:

Ըստ ՀՀ ՊՆ տվյալների՝ 2022 թ. հունվար-հունիս ամիսներին մահացել է 30 զինծառայող, որոնցից 14-ը, ըստ ՀՀ ՊՆ տեղեկատվության, մահացել են զինվորական ծառայության անցնելու հետ կապված հանգամանքներում, 16-ը՝ չկապված:

Փաստացի, 2020 թվականի հուլիսից հետո մինչ այժմ ՀՀ ՊՆ կողմից կրկին դադարեցվել է մահվան դեպքերի վերաբերյալ հայցվող տեղեկությունների ամբողջական տրամադրումը Կազմակերպությանը, ինչն անհասականալի է, քանի որ նմանատիպ բովանդակությամբ տեղեկությունը մի ժամանակահատվածի դեպքում տրամադրվում է, մյուսի դեպքում հանդիսանում է գաղտնի:

Նշենք, որ ՀՀ ՊՆ կողմից տեղեկության տրամադրման հարցում մշտապես դրսևորվել է ոչ միատեսակ վարքագիծ: Դիտարկենք վերջին 10 տարիներին ՀՀ ՊՆ վարքագիծը՝ մահվան դեպքերի վերաբերյալ տեղեկատվության հարցումներին պատասխանելիս:

Այսպես, 2013 թ-ին զինծառայողների մահացության դեպքերի վերաբերյալ Կազմակերպությունը պահանջել է միայն զինծառայողների անունները, որոնք տրամադրվել են:

2014 թ. Կազմակերպության կողմից պահանջվել է տրամադրել մահացած զինծառայողների անունները, ծառայության տեսակը, մահվան պատճառները և մահվան փաստերով հարուցված քրեական գործերի վերաբերյալ տվյալներ: ՀՀ ՊՆ կողմից տրամադրվել է միայն թվային տվյալ՝ ըստ մահացության պատճառների:

2015 և 2016 թթ. նույնաբովանդակ հարցմանն ի պատասխան՝ ՊՆ կողմից տեղեկատվության տրամադրումը մերժվել է «Տեղեկատվության ազատության մասին» ՀՀ օրենքի 8-րդ հոդվածի պահանջների, ինչպես նաև «Պետական և ծառայողական գաղտնիքի մասին» ՀՀ օրենքի 12-րդ հոդվածի պահանջների հիման վրա ՀՀ ՊՆ 09.07.2015 թ. N 9-Ն հրամանով հաստատված «ՀՀ պաշտպանության համակարգի գաղտնագրման ենթակա տեղեկությունների ընդլայնված գերատեսչական ցանկի» 42-րդ և 43-րդ հոդվածների համաձայն՝ համարելով այն պետական և ծառայողական գաղտնիք:

2017 թ. ՀՀ ՊՆ-ից հարցում է կատարվել է միայն նշված տարվա հունվար-սեպտեմբեր ամիսներին մահացած և Կազմակերպությանը զանգվածային լրատվամիջոցներից և պաշտոնական հաղորդագրություններից հայտնի դարձած որոշ (ըստ անունների) զինծառայողների մահվան դեպքերի փաստերով հարուցված քրեական գործերի ընթացքի մասին, ինչին ի պատասխան՝ ՀՀ ՊՆ կողմից տեղեկացվել է, որ անհրաժեշտ է դիմել ՀՀ ՔԿ կամ ՀՀ զինվորական դատախազություն:

2018 և 2019 թվականներին ՀՀ ՊՆ կողմից տեղեկությունը տրամադրվել է ըստ զինծառայողների անունների, սակայն չի տրամադրվել տեղեկություն զինծառայողների մահացության պատճառների մասին:

2020 թ-ի 1-ին կիսամյակում զինծառայողների մահացության դեպքերի վերաբերյալ տեղեկությունը ՀՀ ՊՆ կողմից տրամադրվել է ըստ անունների, սակայն 2020 թ. պատերազմական գործողությունների հետևանքով մահացության դեպքերի վերաբերյալ տվյալները համարվել են գաղտնի՝ հղում կատարելով «Անձնական տվյալների մասին» ՀՀ օրենքին և «Տեղեկատվության ազատության մասին» ՀՀ օրենքի 8-րդ հոդվածի 1-ին մասին 2-րդ կետին՝ «...Տեղեկատվություն տնօրինողը մերժում է տեղեկության տրամադրումը, եթե դա խախտում է մարդու անձնական և ընտանեկան կյանքի գաղտնիությունը...»: 2020 թ. երկրորդ կիսամյակում և 2021 թ. առաջին կիսամյակում մահացության բոլոր (ոչ միայն պատերազմական գործողությունների հետևանքով) դեպքերի վերաբերյալ տվյալների տրամադրումը մերժվել է «Տեղեկատվության ազատության մասին» ՀՀ օրենքի 8-րդ հոդվածի 1-ին մասին 1-ին կետի և ՀՀ ՊՆ 2015 թ. հուլիսի 9-ի թիվ 9-Ն հրամանի հավելված 1-ի 42-րդ և 55-րդ կետերի պահանջների համաձայն:

2021 թ-ի երկրորդ կիսամյակից սկսած մինչև 2022 թ-ի հունիսն ընկած ժամանակահատվածում ՀՀ ՊՆ կողմից Կազմակերպության հարցումներին ի պատասխան

տրամադրվել է միայն մահացած զինծառայողների թվի և զինծառայության հետ կապված և չկապված դասակարգված դեպքերի թվի վերաբերյալ տվյալներ:

Ցվանեի¹² 20-րդ սկզբունքով սահմանվում է, որ «տեղեկատվության հարցումն ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն մերժելու դեպքում պետական մարմինը պետք է հարցումներին պատասխանելու համար օրենքով սահմանված ժամկետում գրավոր ներկայացնի մերժման հստակ պատճառները»:

Ի դեպ, 2021 թվականին Կազմակերպությունը հրապարակել է տեղեկանք¹³ «ՀՀ պաշտպանության նախարարության վարքագիծը տեղեկությունների տրամադրման հարցում», որտեղ առավել մանրամասն անդրադարձել ենք պաշտպանական գերատեսչության կողմից տեղեկությունների տրամադրման եւ գաղտնիության բարձր մակարդակի հարցին:

2022 թ. հունվար–հունիս ամիսներին զինծառայողների մահվան փաստերով հարուցված քրեական գործերի բաշխումն ըստ ՀՀ քրեական օրենսգրքի հոդվածների

Ըստ Կազմակերպությանը հայտնի դարձած պաշտոնական և զանգվածային լրատվամիջոցներով տարածված տվյալների՝ 2022 թ. ՀՀ և ԱՀ/ԼՂ զինված ուժերում 30 զինծառայողները մահացել են 26 միջադեպի արդյունքում, որոնցից

13-ով (17 զինծառայողի մահվան փաստով) հարուցվել են քրեական գործեր հետևյալ հոդվածներով.

•3-ը՝ ՀՀ քրեական օրենսգրքի 242-րդ հոդվածի 2-րդ մասով՝ ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովմանն ուղղված պահանջները կամ ճանապարհային երթևեկության կամ տրանսպորտային միջոցների շահագործման կանոնները խախտելը, որն անզուգուրությամբ առաջացրել է մարդու մահ,

•2-ը՝ ՀՀ քրեական օրենսգրքի 360.1-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 3-րդ կետով՝ զինծառայողին անզուգուրությամբ ինքնասպանության հասցնելը մարտական հերթապահություն կամ մարտական ծառայություն կրելու ընթացքում,

¹² <https://drive.google.com/file/d/1yz7OryKc3KTszbYmRUzM9CG6lezoel8U/view>

¹³ <https://hcav.am/pn-gaghtniutyun/>

●2-ը՝ (4 զինծառայողի մահվան դեպք) ՀՀ քրեական օրենսգրքի 104-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 1-ին, 2-րդ, 6-րդ, 7-րդ և 13-րդ կետերով՝ մի խումբ անձանց կամ կազմակերպված խմբի կողմից երկու կամ ավելի անձանց սպանությունը, ազգային, ռասայական կամ կրոնական ատելության կամ կրոնական մոլեռանդության շարժառիթով՝ կապված այդ անձի կողմից իր ծառայողական գործունեության կատարման հետ, շատերի կյանքի համար վտանգավոր եղանակով,

●1-ը՝ (3 զինծառայողի մահվան դեպք) ՀՀ քրեական օրենսգրքի 104-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 1-ին 7-րդ, 13-րդ կետերով՝ երկու կամ ավելի անձանց սպանություն մի խումբ անձանց կամ կազմակերպված խմբի կողմից ազգային՝ ռասայական կամ կրոնական ատելության կամ կրոնական մոլեռանդության շարժառիթով,

●1-ը՝ ՀՀ քրեական օրենսգրքի 104-րդ 2-րդ մասի 7-րդ և 13-րդ կետով՝ սպանությունը՝ մի խումբ անձանց կամ կազմակերպված խմբի կողմից ազգային, ռասայական կամ կրոնական ատելության կամ կրոնական մոլեռանդության շարժառիթով,

●1-ը՝ ՀՀ քրեական օրենսգրքի 104-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 1-ին, 2-րդ և 13-րդ կետերով՝ երկու կամ ավելի անձանց սպանություն ազգային, ռասայական կամ կրոնական ատելության կամ կրոնական մոլեռանդության շարժառիթով՝ կապված այդ անձի կողմից իր ծառայողական գործունեության կամ հասարակական պարտքի կատարման հետ,

●1-ը՝ ՀՀ քրեական օրենսգրքի 130-րդ հոդվածի 2-րդ մասով՝ բժշկական օգնություն և սպասարկում իրականացնողների կողմից մասնագիտական պարտականությունները չկատարելը կամ ոչ պատշաճ կատարելը, որն անզուգուրջամբ առաջացրել է բուժվող հիվանդի մահ,

●1-ը՝ ՀՀ քրեական օրենսգրքի 360.1-րդ հոդվածի 1-ին մասով՝ զորամասում կամ զինվորական ծառայություն կրելու այլ վայրում զինծառայողին սպառնալիքի, դաժան վերաբերմունքի կամ անձնական պատիվն ու արժանապատվությունը պարբերաբար նվաստացնելու միջոցով անզուգուրջամբ ինքնասպանության կամ ինքնասպանության փորձի հասցնելը մեկ այլ զինծառայողի կողմից,

●1-ը՝ ՀՀ քրեական օրենսգրքի 373-րդ հոդվածի 3-րդ մասով՝ զենքի, ռազմամթերքի և շրջապատի համար առավել վտանգ ներկայացնող առարկաների, նյութերի հետ վարվելու կանոնները խախտելը, որն անզուգուրջամբ առաջացրել է մարդու մահ:

Հարուցված 13 (17 զինձառայողի մահվան փաստով) քրեական գործերը գտնվում են **նախաքննության** փուլում:

Մյուս 13 միջադեպերի արդյունքում մահացած 13 զինձառայողների մահվան դեպքերով վարույթներն իրականացվել են տարբեր այլ՝ ոչ զինվորական քննչական վարչությունների և ոստիկանության տարբեր բաժինների կողմից, և հայտնի չէ, թե ՀՀ քրեական օրենսգրքի որ հոդվածներով են հարուցվել քրեական գործեր կամ հարուցվել են արդյոք, թե ոչ: Ի դեպ, նշված 13 դեպքերը դատախազության կողմից համարվել են զինվորական ծառայության հետ չկապված:

Աղյուսակ 1-ում ներկայացվում է 2022 թ-ի առաջին կիսամյակում զինված ուժերում մահացության դեպքերի ամփոփ տեղեկությունը:

Աղյուսակ 1. 2022 թ. հունվար-հունիս ամիսներին մահացության դեպքերի վերաբերյալ մանրամասն տեղեկություններ

Հ/Հ	Անուն Ազգանուն	Դեպքի ամսաթիվը	Դեպքի տարածաշրջան	Տեղ. տարածման առաջնային աղբյուրը/ հետազայում հաստատող անձը, կառույցը	Քր. գործ հարուցող մարմինը	ՀՀ քր. օրենսգրքի հոդվածը	Քր. գործի պաշտոնական որակումը	Դեպքի պատճառը	Որ փուլում է գտնվում գործը
1.	Կամո Կարապետյան	04 հունվար 2022	ՀՀ	Տեղեկություն չի տարածվել	Վարույթն իրականացվել է ՀՀ ոստիկանության Ստեփանավանի բաժնի կողմից	Վարույթն իրականացվել է ՀՀ ոստիկանության Ստեփանավանի բաժնի կողմից	Վարույթն իրականացվել է ՀՀ ոստիկանության Ստեփանավանի բաժնի կողմից	Առողջական խնդիրներ	Հայտնի չէ
2.	Հովասափ Պողոսյան	7 հունվար, 2022	ՀՀ	Տեղեկություն չի տարածվել	1-ին կայազորային քննչական բաժին	ՀՀ քրեական օրենսգրքի 130-րդ հոդվածի 2-րդ մաս	Բժշկական օգնություն և սպասարկում իրականացնողների կողմից մասնագիտական պարտականությունները չկատարելը կամ ոչ պատշաճ կատարելը, որն անգուշությամբ առաջացրել է բուժվող հիվանդի մահ	Առողջական խնդիրներ	Նախաքննություն
3.	Արթուր Մխիթարյան	11 հունվար, 2022	ՀՀ	ՀՀ ՊՆ	5-րդ կայազորային քննչական բաժին	ՀՀ քրեական օրենսգրքի 104-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 1-ին, 2-րդ, 6-րդ, 7-րդ և 13-րդ կետեր	Մի խումբ անձանց կամ կազմակերպված խմբի կողմից երկու կամ ավելի անձանց սպանությունը, ազգային, ռասայական կամ կրոնականատելության կամ կրոնական մոլեռանդության շարժառիթով՝ կապված այդ անձի կողմից իր ծառայողական գործունեության կատարման հետ, շատերի կյանքի համար վտանգավոր եղանակով	Հրադադարի ռեժիմի խախտում	Նախաքննություն

4.	Ռուդիկ Ղարիբյան	11 հունվար, 2022	ՀՀ	ՀՀ ՊՆ	5-րդ կայագրային քննչական բաժին	ՀՀ քրեական օրենսգրքի 104-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 1-ին, 2-րդ, 6-րդ, 7-րդ և 13-րդ կետեր	Մի խումբ անձանց կամ կազմակերպված խմբի կողմից երկու կամ ավելի անձանց սպանությունը, ազգային, ռասայական կամ կրոնականատելության կամ կրոնական մոլեռանդության շարժառիթով՝ կապված այդ անձի կողմից իր ծառայողական գործունեության կատարման հետ, շատերի կյանքի համար վտանգավոր եղանակով	Հրադադարի ռեժիմի խախտում	Նախաքննություն
5.	Վահան Բաբայան	11 հունվար, 2022	ՀՀ	ՀՀ ՊՆ	5-րդ կայագրային քննչական բաժին	ՀՀ քրեական օրենսգրքի 104-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 1-ին, 2-րդ, 6-րդ, 7-րդ և 13-րդ կետեր	Մի խումբ անձանց կամ կազմակերպված խմբի կողմից երկու կամ ավելի անձանց սպանությունը, ազգային, ռասայական կամ կրոնականատելության կամ կրոնական մոլեռանդության շարժառիթով՝ կապված այդ անձի կողմից իր ծառայողական գործունեության կատարման հետ, շատերի կյանքի համար վտանգավոր եղանակով	Հրադադարի ռեժիմի խախտում	Նախաքննություն
6.	Վահագն Շառյան	26 հունվար 2022	ՀՀ	Տեղեկություն չի տարածվել	Վարույթն իրականացվել է ՀՀ ՔԿ Տաավուշի քննչական բաժնի կողմից	Վարույթն իրականացվել է ՀՀ ՔԿ Տաավուշի քննչական բաժնի կողմից	Վարույթն իրականացվել է ՀՀ ՔԿ Տաավուշի քննչական բաժնի կողմից	Ավտովթար/ ուղևոր	Հայտնի չէ
7.	Արեգ Նովոսարտյան	07 փետրվար 2022	ՀՀ	Տեղեկություն չի տարածվել	6-րդ կայագրային քննչական բաժին	ՀՀ քրեական օրենսգրքի 242-րդ հոդվածի 2-րդ մաս	Ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովմանն ուղղված պահանջները կամ ճանապարհային երթևեկության կամ տրանսպորտային միջոցների շահագործման կանոնները խախտելը, որն	Ավտովթար/ ուղևոր	Նախաքննություն

							անգգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ		
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

8.	Վաչիկ Ապերյան	26 փետրվար, 2022	ՀՀ	ԶԼՄ	Վարույթն իրականացվել է ՀՀ ՔԿ Բերդի քննչական բաժնի կողմից	Վարույթն իրականացվել է ՀՀ ՔԿ Բերդի քննչական բաժնի կողմից	Վարույթն իրականացվել է ՀՀ ՔԿ Բերդի քննչական բաժնի կողմից	Դժբախտ պատահար/ հոսաքահարում	Հայտնի չէ
9.	Հրաչ Մանասարյան	7 մարտ, 2022	ՀՀ	ՀՀ ՊՆ	8-րդ կայազորային քննչական բաժին	ՀՀ քրեական օրենսգրքի 104-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 1-ին, 2-րդ և 13-րդ կետեր	Երկու կամ ավելի անձանց սպանություն ազգային, ռասայական կամ կրոնական ատելության կամ կրոնական մոլեռանդության շարժառիթով՝ կապված այդ անձի կողմից իր ծառայողական գործունեության կամ հասարակական պարտքի կատարման հետ	Հրադադարի ռեժիմի խախտում	Նախաքննություն
10.	Ալբերտ Միրոյան	16 մարտ, 2022	ՀՀ	ՀՀ ՊՆ	9-րդ կայազորային քննչական բաժին	ՀՀ քրեական օրենսգրքի 360.1-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 3-րդ կետ	Զինծառայողին անզուգույնությամբ ինքնասպանության հասցնելը մարտական հերթապահություն կամ մարտական ծառայություն կրելու ընթացքում	Ինքնասպանություն	Նախաքննություն
11.	Էդուարդ Ռուստամյան	17 մարտ, 2022	ՀՀ	ՀՀ ՊՆ	Գորիսի կայազորային քննչական բաժին	ՀՀ քրեական օրենսգրքի 360.1-րդ հոդվածի 1-ին մաս	Զորամասում կամ զինվորական ծառայություն կրելու այլ վայրում զինծառայողին սպանալիքի, դաժան վերաբերմունքի կամ անձնական պատիվն ու արժանապատվությունը պարբերաբար նվաստացնելու միջոցով անզուգույնությամբ ինքնասպանության կամ ինքնասպանության փորձի հասցնելը մեկ այլ զինծառայողի կողմից	Ինքնասպանություն	Նախաքննություն
12.	Դավիթ Միրզոյան	25 մարտ, 2022	ԱՀ/ԼՂ	ԱՀ/ԼՂ ՊՆ	1-ին կայազորային քննչական բաժին	ՀՀ քրեական օրենսգրքի 104-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 1-ին 7-րդ, 13-րդ	Երկու կամ ավելի անձանց սպանություն մի խումբ անձանց կամ կազմակերպված խմբի կողմից ազգային ռասայական	Հրադադարի ռեժիմի խախտում	Նախաքննություն

					կետեր, 185-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 1-ին, 2-րդ, 4-րդ կետեր	կամ կրոնական ատելության կամ կրոնական մոլեռանդության շարժառիթով		
--	--	--	--	--	--	--	--	--

13.	Իշխան Օհանյան	25 մարտ, 2022	ԱՀ/ԼՂ	ԱՀ/ԼՂ ՊՆ	1-ին կայագրային քննչական բաժին	ՀՀ քրեական օրենսգրքի 104-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 1-ին, 7-րդ, 13-րդ կետեր, 185-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 1-ին, 2-րդ, 4-րդ կետեր	Երկու կամ ավելի անձանց սպանություն մի խումբ անձանց կամ կազմակերպված խմբի կողմից ազգային ռասայական կամ կրոնական ատելության կամ կրոնական մոլեռանդության շարժառիթով	Հրադադարի ռեժիմի խախտում	Նախաքննություն
14.	Արարատ Թևոսյան	25 մարտ, 2022	ԱՀ/ԼՂ	ԱՀ/ԼՂ ՊՆ	1-ին կայագրային քննչական բաժին	ՀՀ քրեական օրենսգրքի 104-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 1-ին, 7-րդ, 13-րդ կետեր, 185-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 1-ին, 2-րդ, 4-րդ կետեր	Երկու կամ ավելի անձանց սպանություն մի խումբ անձանց կամ կազմակերպված խմբի կողմից ազգային ռասայական կամ կրոնական ատելության կամ կրոնական մոլեռանդության շարժառիթով	Հրադադարի ռեժիմի խախտում	Նախաքննություն
15.	Հովհաննես Հովհաննիսյան	25 մարտ, 2022	ՀՀ	Տեղեկություն չի տարածվել	Հայտնի չէ	Վարույթն իրականացվել է ՀՀ ոստիկանության Էրեբունու բաժնի կողմից	Վարույթն իրականացվել է ՀՀ ոստիկանության Էրեբունու բաժնի կողմից	Առողջական խնդիրներ	Հայտնի չէ
16.	Անդրանիկ Ասատրյան	23 ապրիլ, 2022	ՀՀ	Տեղեկություն չի տարածվել	8-րդ կայագրային քննչական բաժին	ՀՀ քրեական օրենսգրքի 242-րդ հոդվածի 2-րդ մաս	Ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովմանն ուղղված պահանջները կամ ճանապարհային երթևեկության կամ տրանսպորտային միջոցների շահագործման կանոնները խախտելը, որն անզուգույնությամբ առաջացրել է մարդու մահ	Ավտովթար/ ուղևոր	Նախաքննություն
17.	Սամվել Սանոյան/ Սանեյան	28 ապրիլ, 2022	ՀՀ	ՀՀ ՊՆ	9-րդ կայագրային քննչական բաժին	ՀՀ քրեական օրենսգրքի 373-րդ հոդվածի 3-րդ մաս	Զենքի, ռազմամթերքի և շրջապատի համար առավել վտանգ ներկայացնող առարկաների, նյութերի հետ վարվելու կանոնները խախտելը, որն անզուգույնությամբ	Սպանություն/ԶՕԿ	Նախաքննություն

							առաջացրել է մարդու մահ		
--	--	--	--	--	--	--	------------------------	--	--

18.	Սլավիկ Գրիգորյան	30 ապրիլի, 2022	ԱՀ/ԼՂ	Տեղեկություն տարածվել չի	Վարույթն իրականացվել է ԱՀ քրեական նստիկանության վարչության կողմից	Վարույթն իրականացվել է ԱՀ քրեական նստիկանության վարչության կողմից	Վարույթն իրականացվել է ԱՀ ՔՌՎ կողմից	Առողջական	Հայտնի չէ
19.	Էդուարդ Գրիգորյան	06 մայիսի, 2022	ԱՀ/ԼՂ	Տեղեկություն տարածվել չի	Վարույթն իրականացվել է ԱՀ քրեական նստիկանության վարչության կողմից	Վարույթն իրականացվել է ԱՀ քրեական նստիկանության վարչության կողմից	Վարույթն իրականացվել է ԱՀ ՔՌՎ կողմից	Առողջական	Հայտնի չէ
20.	Գարեգին Եփրեմյան	08.05.2022	ՀՀ	Տեղեկություն տարածվել չի	Վարույթն իրականացվել է ՀՀ նստիկանության Արարատի բաժնի կողմից	Վարույթն իրականացվել է ՀՀ նստիկանության Արարատի բաժնի կողմից	Վարույթն իրականացվել է ՀՀ նստիկանության Արարատի բաժնի կողմից	Ավտոմոբիլ/ քաղաքացիական մեքենա	Հայտնի չէ
21.	Արգիշտի Եղյան	11 մայիս, 2022	ՀՀ	ՀՀ ՊՆ	5-րդ կայազորային քննչական բաժին	ՀՀ քրեական օրենսգրքի 360.1-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 3-րդ կետ	Զինծառայողին անզուգուշությամբ ինքնասպանության հասցնելը մարտական հերթապահություն կամ մարտական ծառայություն կրելու ընթացքում	Ինքնասպանություն	Նախաքննություն
22.	Էրզիկ Ազիզյան	14 մայիսի, 2022	ՀՀ	Տեղեկություն տարածվել չի	Վարույթն իրականացվել է ԱՀ ՔԿ Արագածոտնի մարզային քննչական վարչության կողմից	Վարույթն իրականացվել է ԱՀ ՔԿ Արագածոտնի մարզային քննչական վարչության կողմից	Վարույթն իրականացվել է ԱՀ ՔԿ Արագածոտնի մարզային քննչական վարչության կողմից	Ավտոմոբիլ/ քաղաքացիական մեքենա	Հայտնի չէ
23.	Դավիթ Վարդանյան	19 մայիս, 2022	ՀՀ	ՀՀ ՊՆ	7-րդ կայազորային քննչական բաժին	ՀՀ քրեական օրենսգրքի 104-րդ 2-րդ մասի 7-րդ և 13-րդ կետ	Սպանությունը՝ մի խումբ անձանց կամ կազմակերպված խմբի կողմից ազգային, ռասայական կամ կրոնականատելության կամ կրոնական մոլեռանդության շարժառիթով	Հրադադարի ռեժիմի խախտում	Նախաքննություն
24.	Սարգիս Գրիգորյան	0 հունիսի, 2022	ՀՀ	Տեղեկություն տարածվել չի	Վարույթն իրականացվել է ՀՀ նստիկանության Երևան քաղաքի վարչության Նոր Նորքի բաժնի կողմից	Վարույթն իրականացվել է ՀՀ նստիկանության Երևան քաղաքի վարչության Նոր Նորքի բաժնի կողմից	Վարույթն իրականացվել է ՀՀ նստիկանության Երևան քաղաքի վարչության Նոր Նորքի բաժնի կողմից	Ինքնասպանություն	Հայտնի չէ
25.	Գարիկ Վարդանյան	21 մայիս, 2022	ՀՀ	Տեղեկություն տարածվել չի	Վարույթն իրականացվել է ՀՀ նստիկանության	Վարույթն իրականացվել է ՀՀ նստիկանության	Վարույթն իրականացվել է ՀՀ նստիկանության	Առողջական	Հայտնի չէ

					Լոռու մարզային վարչության կողմից	ոստիկանության Լոռու մարզային վարչության կողմից	մարզային վարչության կողմից		
26.	Հրաչ Փիլիպոսյան	19 հունիսի 2022	ՀՀ	ԶԼՄ, հաստատվել է ՀՀ ՊՆ և դատախազության կողմից		ՀՀ քրեական օրենսգրքի 104-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 1-ին, 2-րդ, 6-րդ, 7-րդ և 13-րդ կետեր	Մի խումբ անձանց կամ կազմակերպված խմբի կողմից երկու կամ ավելի անձանց սպանությունը, ազգային, ռասայական կամ կրոնականատեղության կամ կրոնական մոլեռանդության շարժառիթով՝ կապված այդ անձի կողմից իր ծառայողական գործունեության կատարման հետ, շատերի կյանքի համար վտանգավոր եղանակով	Հրադադարի ռեժիմի խախտում	Նախաքննություն
27.	Հմայակ Միքայելյան	19 հունիսի, 2022	ՀՀ	Տեղեկություն չի տարածվել	Վարույթն իրականացվել է ՀՀ ՔԿ Արագածոտնի մարզային քննչական վարչության կողմից	Վարույթն իրականացվել է ՀՀ ՔԿ Արագածոտնի մարզային քննչական վարչության կողմից	Վարույթն իրականացվել է ՀՀ ՔԿ Արագածոտնի մարզային քննչական վարչության կողմից	Սպանություն	Հայտնի չէ
28.	Կարեն մարտիրոսյան	20 հունիսի 2022	ՀՀ	ԶԼՄ	Վարույթն իրականացվել է ՀՀ ՔԿ Արարտի մարզի քննչական վարչության կողմից	Վարույթն իրականացվել է ՀՀ ՔԿ Արարտի մարզի քննչական վարչության կողմից	Վարույթն իրականացվել է ՀՀ ՔԿ Արարտի մարզի քննչական վարչության կողմից	Ավտովթար/ քաղաքացիական մեքենայով	Հայտնի չէ
29.	Ալիկ Գրիգորյան	23 հունիսի, 2022	ԱՀ/ԼՂ	Տեղեկություն չի տարածվել	Վարույթն իրականացվել է ՀՀ քստիկանության կողմից	Վարույթն իրականացվել է ՀՀ քստիկանության կողմից	Վարույթն իրականացվել է ՀՀ քստիկանության կողմից	Առողջական	Հայտնի չէ
30.	Նիկոլայ Սարգսյան	24 հունիսի 2022	ՀՀ	ԱՀ ՊՆ, դեպքը՝ Սյունիքի մարզում		ՀՀ քրեական օրենսգրքի 242-րդ հոդվածի 2-րդ մաս	Ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովմանն ուղղված պահանջները կամ ճանապարհային երթևեկության կամ տրանսպորտային միջոցների շահագործման կանոնները խախտելը, որն անզուգույնում առաջացրել է մարդու մահ	Ավտովթար/ ուղևոր	Նախաքննություն

ՀԱՎԵԼ ՎԱԾ 1

2022 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈՒՆՎԱՐ-ՀՈՒՆԻՍ ԱՄԻՍՆԵՐԻՆ ՀՀ ԵՎ ԱՀ/ԼՂ ԶԻՆՎԱԾ ՌԻԺԵՐՈՒՄ ԶԻՆԾԱՌԱՅՈՂՆԵՐԻ ՄԱՀԱՑՈՒԹՅԱՆ ԴԵՊՔԵՐԻ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ա. Հրադադարի ռեժիմի խախտում

1. Արթուր Մխիթարյան
2. Ռուդիկ Ղարիբյան
3. Վահան Բաբայան

ՀՀ պաշտպանության նախարարության տարածած հաղորդագրության համաձայն՝ 2022 թ. հունվարի 11-ին հայ-ադրբեջանական սահմանի արևելյան ուղղությամբ ադրբեջանական կողմի կրակոցի հետևանքով զոհվել են ՀՀ ՊՆ զորամասերից մեկի զինձառայողներ, շարքային Արթուր Արսյումի Մխիթարյանը և կրտսեր սերժանտ Ռուդիկ Ռաֆիկի Ղարիբյանը¹⁴: Հետագայում հայտնաբերվել է նաև ՀՀ ՁՈւ զինձառայող՝ շարքային Վահան Վաչագանի Բաբայանի մարմինը:

Զինձառայողների մահվան փաստով ՀՀ քննչական կոմիտեի զինվորական քննչական գլխավոր վարչության հինգերորդ կայազորային քննչական բաժնում հարուցվել է քրեական գործ ՀՀ քրեական օրենսգրքի 104-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 1-ին, 2-րդ, 6-րդ, 7-րդ և 13-րդ կետերով: Կատարվում է նախաքննություն:

4. Հրաչ Մանասարյան

Ըստ ՀՀ պաշտպանության նախարարության տարածած հաղորդագրության՝ 2022 թ. մարտի 7-ին Ադրբեջանի ՁՈւ ստորաբաժանումները կրակել են հայ-ադրբեջանական սահմանի արևմտյան հատվածում (Երասխ) տեղակայված հայկական մարտական դիրքերի ուղղությամբ, ինչի հետևանքով ՀՀ ՊՆ զորամասերից մեկի պայմանագրային զինձառայող, սերժանտ Հրաչ Արամի Մանասարյանը ստացած վիրավորման արդյունքում մահացել է հիվանդանոց տեղափոխվելու ճանապարհին: Եվս մեկ զինձառայող վիրավորվել է¹⁵:

¹⁴ <https://mil.am/hy/news/10265>

¹⁵ <https://mil.am/hy/news/10416>

Հրաչ Մանասարյանը Գորիս համայնքի Ակներ բնակավայրից էր: Նա մասնակցել էր 44-օրյա պատերազմին¹⁶:

ՀՀ քննչական կոմիտեի տեղեկացմամբ՝ Հրաչ Մանասարյանի սպանության, ինչպես նաև մյուս զինծառայողի հրազենային վիրավորում ստանալու դեպքի առթիվ ՀՀ քննչական կոմիտեի զինվորական քննչական գլխավոր վարչության ութերորդ կայազորային քննչական բաժնում հարուցվել է քրեական գործ ՀՀ քրեական օրենսգրքի 104-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 1-ին, 2-րդ և 13-րդ կետերով:

ՀՀ ՔԿ-ի տեղեկությունների համաձայն՝ զինծառայողը զոհվել է զորամասի պահպանության տեղամասի մարտական հենակետում ինժեներական աշխատանքներ կատարելիս:

Կատարվում է նախաքննություն¹⁷:

5. **Դավիթ Միրզոյան**

6. **Իշխան Օհանյան**

7. **Արարատ Թևոսյան**

ԱՀ/ԼՂ պաշտպանության բանակի տարածած հաղորդագրության համաձայն՝ 2022 թ. մարտի 25-ին հրադադարի ռեժիմի խախտման ժամանակ ադրբեջանական զինված ուժերի Բայրակթար TB-2 տեսակի հարվածային անօդաչու թռչող սարքերի կիրառման հետևանքով մահացել են ՊԲ պայմանագրային զինծառայողներ Դավիթ Ռոբերտի Միրզոյանը, Իշխան Սերժիկի Օհանյանը և Արարատ Վազիֆի Թևոսյանը¹⁸:

Զինծառայողի մահվան փաստով հարուցվել է քրեական գործ ՀՀ քրեական օրենսգրքի 104-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 1-ին 7-րդ, 13-րդ կետերով, ինչպես նաև 185-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 1-ին, 2-րդ, 4-րդ կետերով:

Կատարվում է նախաքննություն:

¹⁶ <https://iravaban.net/372666.html>

¹⁷ <https://www.investigative.am/news/view/zincarayoxi-spanutyun-hakarakordi-koxmic.html>

¹⁸ <https://factor.am/492060.html>,

<https://www.facebook.com/artsakhdefencearmy/posts/pfbid02PfkWeLNc5qy6fent3hhepCexR6XTA7p3RmesjDziVYjhJ1AwpLotidXeMY26vVzVI>

8. Դավիթ Վարդանյան

Ըստ ՀՀ պաշտպանության նախարարության տարածած հաղորդագրության՝ 2022 թ. մայիսի 28-ին Ադրբեջանական ՁՈՍ ստորաբաժանումների կրակոցների հետևանքով մահացել է պարտադիր ժամկետային զինծառայող, շարքային Դավիթ Վահանի Վարդանյանը¹⁹:

ՀՀ ՔԿ տարածած հաղորդագրության²⁰ համաձայն՝ Դավիթ Վարդանյանը հրազենագնդակային վիրավորում է ստացել ձախ ոտքի աճուկային շրջանում և մահացել Կապանի բժշկական կենտրոնում:

Զինծառայողի սպանության դեպքի առթիվ հարուցվել է քրեական գործ ՀՀ քրեական օրենսգրքի 104-րդ 2-րդ մասի 7-րդ և 13-րդ կետով նախատեսված հանցագործության հատկանիշներով:

Անդրադառնալով այն հանգամանքին, որ զինծառայողը մահացել է ոտքից վիրավորվելու հետևանքով, ՀՀ քննչական կոմիտեի մամուլի ծառայությունից լրատվամիջոցներից մեկին (epress.am) տեղեկացրել են, որ վնասվել է զինծառայողի աորտայից անջատվող զարկերակը, ինչի արդյունքում սկսվել է առատ արնահոսություն, որի հետևանքով զինծառայողը մահացել է²¹:

9. Հրաչ Փիլիպոսյան

Ըստ factor.am-ի տվյալների՝ 2018 թ. հունիսի 18-ին Ադրբեջանի զինված ուժերը կրակոցներ են արձակել Վարդենիսի ուղղությամբ, ինչի հետևանքով ժամկետային զինծառայող է զոհվել: ՀՀ պաշտպանության նախարարությունից լուրը հաստատել են լրատվամիջոցի հետ զրույցում՝ հայտնելով, որ ՊՆ-ն մանրամասները կներկայացնի ավելի ուշ²²:

Այնուամենայնիվ, զինծառայողի մահվան վերաբերյալ պաշտոնական տեղեկություն այդպես էլ չի տարածվել:

¹⁹ <https://mil.am/hy/news/10688>

²⁰ <https://www.investigative.am/news/view/davit-varpanyan.html>

²¹ https://epress.am/2022/05/31/davit_vardanyan_gk.html

²² <https://factor.am/524440.html>

Ի դեպ, Վարդենիսի ավագանու անդամ Դավիթ Շահնագարյանը դեպքից ժամեր անց հայտարարեց, որ զինձառայողը զոհվել է հակառակորդի կրակոցից: Պաշտպանության նախարարությունը, սակայն, այդ մասին հաղորդագրություն ևս չի տարածել:

«Ազատությունն ռադիոկայանի»²³ հետ զրույցում զինձառայողի մորեղբայրը՝ Աշոտ Խաչատրյանը հայտնեց, որ զինձառայողի մարմինը ծնողներին զինկոմիսարիատն է փոխանցել: Հարազատներին հայտնի է դարձել, որ զինձառայողը մահացել է շտապօգնության մեքենայում:

ՀՀ քննչական կոմիտեից լրատվամիջոցին հայտնել են, որ նախ անհրաժեշտ է ՀՀ պաշտպանության նախարարության կողմից պաշտոնապես հաղորդագրության տարածումը, որից հետո իրենց անդրադարձը: Քանի որ այդպիսի հաղորդագրություն չի եղել, ապա քննչական կոմիտեն զինձառայողի մահվան մասին լուրը չի կարող տարածել:

Պաշտոնական տեղեկության բացակայության պատճառով զոհված զինձառայողի հարազատները վերջինիս ծառայակիցներից իմացել են, որ զինձառայողը ստացել է հրազենային և բեկորային վնասվածքներ: Ծառայակիցները նաև հայտնել են, որ շտապօգնության մեքենան մարտական դիրքեր բարձրանալու հնարավորություն չի ունեցել և ծառայակից ընկերները նրան պատգարակով մոտ 200 մետր իջեցրել դեպի մեքենան:

Հրաչ Փիլիպոսյանի մահվան փաստով ՀՀ քրեական օրենսգրքի 104-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 2-րդ, 6-րդ, 7-րդ, 13-րդ կետերի հատկանիշներով քրեական գործ է հարուցվել²⁴:

Բ.Ինքնասպանություն

Զինվորական ծառայության հետ կապված

1. Ալբերտ Միրոյան

ՀՀ ՊՆ կողմից տարածված տեղեկության համաձայն՝ 2022 թ. մարտի 16-ին ՀՀ հարավարևելյան ուղղությամբ տեղակայված մարտական դիրքերից մեկում հայտնաբերվել է ՀՀ ՊՆ N գորամասի ժամկետային զինձառայող, շարքային Ալբերտ Լևոնի Միրոյանի դին՝ ծնոտի շրջանում հրազենային վնասվածքով²⁵:

²³ <https://www.azatutyun.am/a/31909947.html>

²⁴ <https://www.azatutyun.am/a/31911805.html>

²⁵ <https://mil.am/hy/news/10444>

ՀՀ քննչական կոմիտեի զինվորական քննչական գլխավոր վարչության իններորդ կայազորային քննչական բաժնում դեպքի առթիվ հարուցվել է քրեական գործ ՀՀ քրեական օրենսգրքի 360.1-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 3-րդ կետով:

ՀՀ ՔԿ-ի նախնական տվյալներով՝ Ալբերտ Միրոյանը մահացու վնասվածքը ստացել է զորամասի պահպանության տեղամասի մարտական դիրքում իրեն ամրակցված ԱԿ-74 տեսակի ինքնաձիգից կզակի շրջանում արձակած կրակոցից:

Կատարվում է նախաքննություն²⁶:

2. Էդուարդ Ռուստամյան

ՀՀ ՊՆ կողմից տարածած տեղեկության համաձայն՝ 2022 թ. մարտի 17-ին հարավային ուղղությամբ տեղակայված ՀՀ ՊՆ զորամասերից մեկի տարածքում հայտնաբերվել է ժամկետային զինձառայող, շարքային Էդուարդ Ռազմիկի Ռուստամյանի դին²⁷:

Զինձառայողի մահվան փաստով ՀՀ քննչական կոմիտեի զինվորական քննչական գլխավոր վարչության իններորդ կայազորային քննչական բաժնում ՀՀ քրեական օրենսգրքի 360.1-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 3-րդ կետով հարուցվել է քրեական գործ²⁸:

3. Արգիշտի Եղյան

ՀՀ ՊՆ կողմից տարածած տեղեկության համաձայն՝ 2022 թ. մայիսի 11-ին ՀՀ արևելյան ուղղությամբ տեղակայված N զորամասի մարտական հենակետերից մեկում հայտնաբերվել է շարքային Արգիշտի Արմենի Եղյանի (ծնվ. 2002 թ.) դին²⁹:

ՀՀ քննչական կոմիտեի զինվորական քննչական գլխավոր վարչության հինգերորդ կայազորային քննչական բաժնում հարուցվել է քրեական գործ ՀՀ քրեական օրենսգրքի 360.1-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 3-րդ կետով³⁰:

ՀՀ քննչական կոմիտեի նախնական տվյալներով՝ հրաձիգ-նոնակաձիգի օգնական, պարտադիր ժամկետային զինձառայող, շարքային Արգիշտի Արմենի Եղյանը, նույն զորամասի պահպանության տեղամասում գտնվող մարտական դիրքի դիտակետում իրեն

²⁶ <https://www.investigative.am/news/view/zinvari-mah-a-siroyan.html>

²⁷ <https://mil.am/hy/news/10446>

²⁸ <https://www.investigative.am/news/view/zinvari-mah-a-siroyan.html>

²⁹ <https://mil.am/hy/news/10619>

³⁰ <https://www.investigative.am/news/view/zinvar-argishti-yeghyan.html>

ամրակցված ինքնաձիգից կրակոց արձակելով կրծքավանդակի շրջանին, ինքնասպան է եղել:

Զինճառայողի երկու համաճառայակիցները ձերբակալվել են՝ զինճառայողին սպառնալիքի, դաժան վերաբերմունքի կամ անձնական պատիվն ու արժանապատվությունը պարբերաբար նվաստացնելու միջոցով անզգուշությամբ ինքնասպանության կամ ինքնասպանության փորձի հասցնելու կասկածանքով:

Կատարվում է նախաքննություն:

Ինքնասպանություն

Զինվորական ծառայության հետ չկապված

4. Սարգիս Գրիգորյան

Պահեստազորային զինճառայող Սարգիս Գրիգորյանի մահվան վերաբերյալ պաշտոնական հաղորդագրություն չի տարածվել:

Դեպքի մասին Կազմակերպությանը հայտնի է դարձել ՀՀ գլխավոր դատախազությունից: Մասնավորապես՝ Կազմակերպությանը հայտնել են, որ Սարգիս Գրիգորյանը 2022 թ. մայիսի 20-ին «փսիխոտիկ խանգարում ?» ախտորոշմամբ ընդունվել է հոսպիտալի հոգեբուժական բաժանմունք, հունիսի 1-ին «Ալկոհոլային էնցեֆալոպաթիա» ախտորոշմամբ տեղափոխվել ՀՀ ԱՆ նարկոդիսպանսեր և հունիսի 9-ին ինքնասպանություն է գործել՝ ցած նետվելով նույն կլինիկայի երրորդ հարկից:

Դեպքով վարույթն իրականացվում է ՀՀ ոստիկանության Երևան քաղաքի Նոր Նորքի բաժնի կողմից:

Գ. Սպանություն/ Զենքի հետ վարվելու կանոնների խախտում Ծառայության հետ կապված

1. Սամվել Սանոյան/ Սանեյան

ՀՀ ՊՆ կողմից տարածված տեղեկության համաձայն՝ 2022 թ. ապրիլի 28-ին համաճառայակցի կողմից արձակված կրակոցից հրազենային վիրավորում է ստացել ՀՀ ՊՆ N գորամասի պարտադիր ժամկետային զինճառայող, շարքային Սամվել Սեդրակի

Մանոյանը (ծնվ.՝ 2002թ.): Հիվանդանոց տեղափոխելու ճանապարհին շարքային Մանոյանը մահացել է³¹:

ՀՀ ՔԿ կողմից հաղորդագրությամբ տեղեկացվել է, որ զինճառայողը մահացել է ծառայակցի կողմից զենքի օգտագործման կանոնների խախտման հետևանքով: Սամվել Մանեյանի (ՀՀ ՊՆ՝ Մանոյան) մահվան դեպքի փաստով հարուցվել է քրեական գործ ՀՀ քրեական օրենսգրքի 373-րդ հոդվածի 3-րդ մասով³²:

Զինճառայողը Գեղարքունիքի մարզի Ծովագյուղ համայնքից էր: Ըստ factor.am-ին զինճառայողի համագյուղացիներից մեկի հայտնած տվյալի՝ Սամվել Մանեյանը գորակոչվել էր զինճառայության 2021 թվականի հունիսին, ծառայում էր Մեղրիում: Համագյուղացիների տեղեկություններով՝ Ս. Մանոյանը ծառայակիցների հետ կոնֆլիկտ չի ունեցել: Դեպքից մոտ երեք շաբաթ առաջ արձակուրդ էր եկել: Դեպքի պահին զինճառայողը գտնվել է մարտական հերթապահության մեջ³³:

Ծառայության հետ չկապված

2. Հմայակ Միքայելյան

Պայմանագրային զինճառայող Հմայակ Միքայելյանի մահվան վերաբերյալ պաշտոնական հաղորդագրություն չի տարածվել: Դեպքի մասին Կազմակերպությանը հայտնի է դարձել ՀՀ գլխավոր դատախազությունից: Կազմակերպությանը հայտնել են, որ 2022 թ. հունիսի 19-ին Հմայակ Միքայելյանը Արագածոտնի մարզի Նիգավան գյուղի մոտակայքում «քաղաքացիների հետ տեղի ունեցած վիճարանության ընթացքում ստացել է հրազենային վիրավորում, տեղափոխվել Ապարանի ԲԿ, որտեղ գիտակցության չգալով՝ մահացել է:

Զինճառայողի մահվան փաստով վարույթն իրականացվել է ՀՀ ՔԿ Արագածոտնի մարզային քննչական վարչության կողմից:

³¹ <https://mil.am/hy/news/10577>

³² <https://www.investigative.am/news/view/zinvari-mah-dzerbakalum0.html>

³³ <https://factor.am/505545.html>

Դ. Առողջական խնդիրներ
Ծառայության հետ կապված

1. Հովասափ Պողոսյան

Պայմանագրային զինծառայող Հովասափ Պողոսյանի մահվան վերաբերյալ պաշտոնական տեղեկություն չի տարածվել: Դեպքի մասին Կազմակերպությանը հայտնի է դարձել ՀՀ գլխավոր դատախազությանն ուղղված հարցման պատասխանից:

Դատախազությունից Կազմակերպությանը տեղեկացրել են, որ 2022 թ. հունվարի 7-ին զինծառայողի ինքնազգացողությունը վատացել է զորամասում, և նա տեղափոխվել է բուժկետ, որտեղ վերջինիս մոտ արձանագրվել է բարձր ճնշում: Ըստ Դատախազության՝ զինծառայողը բուժկետում ստացել է առաջին բուժօգնություն և Մարտունու շրջանային հիվանդանոց տեղափոխվելու ճանապարհին մահացել:

Զինծառայողի մահվան փաստով հարուցվել է քրեական գործ ՀՀ քրեական օրենսգրքի 130-րդ հոդվածի 2-րդ մասով: Կատարվում է քննություն:

Առողջական խնդիրներ
Ծառայության հետ չկապված

2. Կամո Կարապետյան

Սպա Կամո Կարապետյանի մահվան վերաբերյալ պաշտոնական տեղեկություն չի տարածվել: Դեպքի մասին Կազմակերպությանը հայտնի է դարձել ՀՀ գլխավոր դատախազությանն ուղղված հարցման պատասխանից:

Կազմակերպությանը դատախազությունից հայտնել են, որ սպան մահացել է ինֆարկտից՝ 2022 թ. հունվարի 4-ին՝ տանը:

Զինծառայողի մահվան փաստով վարույթն իրականացվել է ՀՀ ոստիկանության Ստեփանավանի բաժնի կողմից:

3. Հովհաննես Հովհաննիսյան

Սպա Հովհաննես Հովհաննիսյանի մահվան վերաբերյալ պաշտոնական տեղեկություն չի տարածվել: Դեպքի մասին Կազմակերպությանը հայտնի է դարձել ՀՀ գլխավոր դատախազությանն ուղղված հարցման պատասխանից:

Կազմակերպությանը հայտնի է դարձել, որ սպան մահացել է 2022 թ. մարտի 25-ին «Էրեբունի» ԲԿ-ում բուժման մեջ գտնվելիս:

Զինձառայողի մահվան փաստով վարույթն իրականացվել է ՀՀ ոստիկանության Էրեբունու բաժնի կողմից:

4. Սլավիկ Գրիգորյան

Պայմանագրային զինձառայող Սլավիկ Գրիգորյանի մահվան վերաբերյալ պաշտոնական հազորդագրություն չի տարածվել: Դեպքի մասին Կազմակերպությանը հայտնի է դարձել ՀՀ գլխավոր դատախազությունից:

Կազմակերպությանը հայտնի է դարձել, որ տանը ինքնազգացողությունը վատանալու պատճառով Սլավիկ Գրիգորյանին տեղափոխել են Արցախի հանրապետական բժշկական կենտրոն, որտեղ 2022 թ. ապրիլի 30-ին վերջինս մահացել է սրտամկանի սուր ինֆարկտից:

Զինձառայողի մահվան փաստով վարույթն իրականացվել է Ստեփանակերտի ՔՌՎ (քրեական ոստիկանության վարչության) կողմից:

5. Էդուարդ Գրիգորյան

Սպա Էդուարդ Գրիգորյանի մահվան վերաբերյալ պաշտոնական հազորդագրություն չի տարածվել: Դեպքի մասին Կազմակերպությանը հայտնի է դարձել ՀՀ գլխավոր դատախազությունից: Կազմակերպությանը հայտնի է դարձել, որ 2022 թ. մայիսի 6-ին՝ սպային ինքնազգացողությունը տանը վատացել է: Վերջինիս տեղափոխել են Արցախի հանրապետական բժշկական կենտրոն, որտեղ նույն օրը Էդուարդ Գրիգորյանը մահացել է:

Զինձառայողի մահվան փաստով վարույթն իրականացվել է Ստեփանակերտի ՔՌՎ (քրեական ոստիկանության վարչության) կողմից:

6. Գարիկ Վարդանյան

Պայմանագրային զինձառայող Գարիկ Վարդանյանը մահացել է 2022 թ. մայիսի 21-ին ինֆարկտից: Զինձառայողի մահվան վերաբերյալ պաշտոնական տեղեկություն չի

տարածվել: Դեպքի մասին Կազմակերպությանը հայտնի է դարձել ՀՀ գլխավոր դատախազությունից:

Կազմակերպությանը հայտնել են, որ պայմանագրային զինձառայող Գարիկ Վարդանյանի մահվան դեպքով զբաղվել է ՀՀ ոստիկանության Լոռու մարզային վարչության բազումի բաժնի կողմից:

7. Ալիկ Գրիգորյան

Պայմանագրային զինձառայող Ալիկ Գրիգորյանի մահվան վերաբերյալ պաշտոնական հազորդագրություն չի տարածվել: Դեպքի մասին Կազմակերպությանը հայտնի է դարձել ՀՀ գլխավոր դատախազությունից:

Կազմակերպությանը հայտնել են, որ 2022 թ. հունիսի 22-ին պայմանագրային զինձառայողի ինքնազգացողությունը տանը վատացել է: Նա տեղափոխվել է Արցախի հանրապետական ԲԿ «Ստամոքսաաղիքային տրակտի պրոֆոզ արյունահոսություն, հիպոբոլեմիկ շոկ, վիճակը ծայրահեղ ծանր» ախտորոշմամբ: Հաջորդ օրը՝ հունիսի 23-ին զինձառայողը մահացել է:

Կազմակերպությանը հայտնել են, որ պայմանագրային զինձառայող Ալիկ Գրիգորյանի մահվան դեպքով զբաղվել է ԱՀ ոստիկանությունը:

Ե. Ավտովթար

Ծառայության հետ չկապված

1. Վահագն Շառյան

Պայմանագրային զինձառայող Վահագն Շառյանի մահվան վերաբերյալ պաշտոնական տեղեկություն չի տարածվել: Դեպքի մասին Կազմակերպությանը հայտնի է դարձել ՀՀ գլխավոր դատախազությանն ուղղված հարցման պատասխանից:

Կազմակերպությանը Դատախազությունից հայտնել են, որ պայմանագրային զինձառայողը մահացել է ավտովթարի հետևանքով՝ 2022 թ. հունվարի 26-ին, երբ վերջինս նրպես ուղևոր գտնվել է այլ անձի վարած ավտոմեքենայում: Դեպքը տեղի է ունեցել

Տավուշի մարզի Այգեպար-Մովսես ավտոճանապարհին՝ դուրս գալով երթևեկելի մասից գլորվել է ձորը: Վահագն Շառյանը մահացել է Բերդի ԲԿ տեղափոխվելու ճանապարհին:

Զինճառայողի մահվան փաստով վարույթն իրականացվել է ՀՀ ՔԿ Տավուշի քննչական բաժնի կողմից:

2. Արեգ Նովոսարտյան

Պայմանագրային զինճառայող Արեգ Նովոսարտյանի մահվան վերաբերյալ պաշտոնական տեղեկություն չի տարածվել: Դեպքի մասին Կազմակերպությանը հայտնի է դարձել ՀՀ գլխավոր դատախազությանն ուղղված հարցման պատասխանից:

Կազմակերպությանը դատախազությունից հայտնել են, որ պայմանագրային զինճառայողը մահացել է ավտովթարի հետևանքով՝ 2022 թ. փետրվարի 7-ին գտնվելով ազատ հերթափոխում՝ այլ անձի վարած մեքենայում: Դեպքը տեղի է ունեցել Բազրատաշեն-Հաղթանակ ավտոճանապարհին, երբ մեքենան դուրս գալով երթևեկելի գոտուց՝ բխվել է այլ մեքենայի: Արեգ Նովոսարտյանը տեղում մահացել է:

Զինճառայողի մահվան փաստով հարուցվել է քրեական օրենսգրքի 242-րդ 2-րդ մասով: Կատարվում է նախաքննություն:

3. Էրզիկ Ազիզյան

Ենթասպա Էրզիկ Ազիզյանի մահվան վերաբերյալ պաշտոնական տեղեկություն չի տարածվել: Դեպքի մասին Կազմակերպությանը հայտնի է դարձել ՀՀ գլխավոր դատախազությունից:

Կազմակերպությանը դատախազությունից հայտնել են, որ մայիսի 14-ին ենթասպա Էրզիկ Ազիզյանը որպես ուղևոր գտնվել է այլ անձի վարած մեքենայում, որը Արագածոտնի մարզի Ծաղկեվանք գյուղի ճանապարհին դուրս է եկել երթևեկելի գոտուց, բխվել քարին և հայտվել ձորում, ինչի հետևանքով ենթասպան մահացել է:

ՀՀ դատախազությունից Կազմակերպությանը հայտնել են, որ Էրզիկ Ազիզյանի մահվան փաստով վարույթն իրականացվել է ՀՀ ՔԿ Արագածոտնի մարզային քննչական վարչության կողմից:

4. Գարեգին Եփրեմյան

Սպա Գարեգին Եփրեմյանի մահվան վերաբերյալ պաշտոնական տեղեկություն չի տարածվել: Դեպքի մասին Կազմակերպությանը հայտնի է դարձել ՀՀ գլխավոր դատախազությունից:

Կազմակերպությանը հայտնել են, որ Գարեգին Եփրեմյանը մահացել է մայիսի 21-ին: Վերջինս 2022 թ. մայիսի 8-ին Արարատի մարզի Լանջանիստ գյուղի վարչական տարածքում ճանապարհատրանսպորտային պատահարի հետևանքով մարմնական վնասվածքներ է ստացել և «Պոլիտրավմա, վիճակը ծանր» ախտորոշմամբ ընդունվել է Էրեբունի ԲԿ:

ՀՀ դատախազությունից Կազմակերպությանը հայտնել են, որ Գարեգին Եփրեմյանի մահվան փաստով վարույթն իրականացվել է ՀՀ ոստիկանության Արարատի բաժնի կողմից:

5. Կարեն Մարտիրոսյան

shamshyan.com-ի³⁴ տվյալներով՝ 2022 թ. հունիսի 20-ին Արարատի մարզի բնակիչ, պայմանագրային զինծառայող Կարեն Մ.-ն իր վարած BA3 2109 մակնիշի ավտոմեքենայով Երևան-Երասխա ավտոճանապարհի Շահումյան գյուղի կամրջի վրա դուրս է եկել երթևեկելի գոտուց և ընկել դատարկ ջրատարի մեջ:

Վթարի հետևանքով Կարեն Մարտիրոսյանը տեղում մահացել է, իսկ մեքենայում գտնվող նրա կինն ու 2 անչափահաս երեխաները տեղափոխվել են «Արտաշատ» բժշկական կենտրոն:

ՀՀ դատախազությունից Կազմակերպությանը հայտնել են, որ զինծառայողի մահվան փաստով վարույթն իրականացվել է ՀՀ ՔԿ Արարատի մարզային քննչական վարչության կողմից:

³⁴ <https://shamshyan.com/hy/article/2022/06/20/1216120/>

6. Նիկոլայ Սարգսյան

ԱՀ/ ԼՂ պաշտպանության նախարարության տարածած³⁵ հաղորդագրության համաձայն՝ 2022 թ. հունիսի 24-ին՝ օրվա ծառայության ավարտից հետո, հանգստի ժամին, քաղաքացիական ավտոմեքենայով վթարի են ենթարկվել ՊԲ N զորամասի պայմանագրային զինծառայողներ: Ստացած վնասվածքներից Նիկոլայ Սերյոժայի Սարգսյանը (ծնված 1981թ.) մահացել է, ևս չորս զինծառայող տեղափոխվել է բժշկական հաստատություն:

Նույն օրը լրատվամիջոցներով տարածվեց տեղեկություն այն մասին, որ ավտովթար է տեղի ունեցել Սյունիքի մարզում՝ Երևան-Մեղրի ավտոճանապարհի Ծղուկ գյուղի վարչական տարածքում: Ըստ աղբյուրի՝ բախվել են «Մերսեդես» մակնիշի ավտոմեքենա և ՀՀ ՊՆ համարանիշներով «Կամագ»-ը: Արդյունքում մեկ հոգի մահացել է, ևս չորս հոգի, այդ թվում՝ զինծառայողներ, տարբեր մարմնական վնասվածքներով տեղափոխվել են Սիսիանի զինվորական հոսպիտալ³⁶:

Դեպքի մասին ՀՀ գլխավոր դատախազությունից Կազմակերպությանը տեղեկացրել են, որ հարուցվել է քրեական գործ ՀՀ քրեական օրենսգրքի 242-րդ հոդվածի 2-րդ մասով: Կատարվում է նախաքննություն:

7. Անդրանիկ Ասատրյան

Սպա Անդրանիկ Ասատրյանի մահացել է 2022 թ. ապրիլի 23-ին ավտովթարի հետևանքով:

Սպայի մահվան վերաբերյալ պաշտոնական հաղորդագրություն չի տարածվել: Դեպքի մասին Կազմակերպությանը հայտնի է դարձել պաշտոնական աղբյուրից ստացված գրության պատասխանից:

Հայտնի է, որ մահվան դեպքի առթիվ հարուցվել է քրեական գործ ՀՀ քրեական օրենսգրքի 242-րդ հոդվածի 2-րդ մասով: Կատարվում է նախաքննություն:

³⁵ <http://www.nkrmil.am/news/view/3321>

³⁶ <https://besttimes.ru/2022/06/24/%D5%B8%D5%B2%D5%A2%D5%A5%D6%80%D5%A3%D1%88%D5%AF%D1%88%D5%B6-%D5%A4%D5%A5%D5%BA%D6%84-%D5%BD%D5%B5%D6%82%D5%B6%D5%AB%D6%84%D5%AB-%D5%B4%D1%88%D6%80%D5%A6%D6%82%D5%B4-%D5%BA%D1%88%D5%B5%D5%B4%D1%88/>

Զ. Դժբախտ պատահար

Զինվորական ծառայության հետ չկապված

Հոսանքահարում

1. Վաչիկ Ապերյան

Սպա Վաչիկ Ապերյանի մահվան վերաբերյալ պաշտոնական տեղեկություն չի տարածվել: Դեպքի մասին Կազմակերպությանը հայտնի է դարձել ՋԼՄ հրապարակումներից³⁷, որը հաստատվել է ՀՀ գլխավոր դատախազությանն ուղղված հարցման պատասխանով:

Կազմակերպությանը դատախազությունից հայտնել են, որ սպան մահացել է 2022 թ. փետրվարի 26-ին տանը՝ կենցաղային աշխատանքներ կատարելու ժամանակ հոսանքահարվելու հետևանքով:

Զինծառայողի մահվան փաստով վարույթն իրականացվել է ՀՀ ՔԿ Բերդի քննչական բաժնի կողմից:

³⁷ <https://shamshyan.com/hy/article/2022/02/27/1207873/>